

Jan Gromnicki

Dokumentacja konserwatorska Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków : powstanie i stan zasobu, sytuacja aktualna

---

Ochrona Zabytków 52/4 (207), 423-427

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKUMENTACJA KONSERWATORSKA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO PRACOWNIE KONSERWACJI ZABYTEKÓW. POWSTANIE I STAN ZASOBU, SYTUACJA AKTUALNA

Dokumentację konserwatorską tworzone w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracowni Konserwacji Zabytków od momentu jego powołania w 1950 r. Kontynuowało ono w tej dziedzinie doświadczenia swego poprzednika, tj. działających od 1945 r. przy Ministerstwie Kultury i Sztuki, Pracowni Konserwacji Zabytków. Powołane zarządzeniem Ministra Kultury i Sztuki przedsiębiorstwo państwowe, przejęło od nich niektóre dziedziny prac oraz związane z nimi zespoły fachowców, w tym wybitnych konserwatorów zabytków.

Akt powołania upoważnił PP PKZ do tworzenia oddziałów, zakładów i pracowni na obszarze całego kraju. Przedmiotem działalności miało być wykonywanie robót konserwatorskich w dziedzinie architektury, rzemiosła artystycznego i sztuki zdobniczej, rzeźby, malarstwa i grafiki, jak również „*wykonywanie czynności wchodzących w zakres konserwacji zabytków na zlecenie Ministra Kultury i Sztuki*”, w tym także „*sporządzanie dokumentacji technicznej, niezbędnej do konserwacji zabytkowych nieruchomości, parków, ogrodów i najcenniejszych obiektów budownictwa wiejskiego*”¹. W wyniku kolejnych decyzji Ministra Kultury i Sztuki, zakres działalności PP PKZ był stopniowo rozszerzany².

W początkowym okresie istnienia, tj. w latach pięćdziesiątych, rozbudowywane były głównie dziedziny związane z wykonawstwem budowlano-konserwatorskim oraz zespoły projektowe i konserwatorskie. Jednak w miarę rozwoju przedsiębiorstwa, także zakresu i problematyki prac, szczególnie w latach sześćdziesiątych–siedemdziesiątych, gromadziło się wokół niego coraz liczniejsze grono konserwatorów i innych specjalistów. Wynikiem ich działań było powstawanie — towarzyszącej realizacjom — dokumentacji konserwatorskiej, badawczej i projektowej. Był to dla polskich środowisk konserwatorskich, w tym także związanych z przedsiębiorstwem Pracowni Konserwacji Zabytków, okres pogłębiania podstaw warsztatowych opartych m.in. na postulacie interdyscyplinarnego działania konserwatorskiego oraz, w miarę możliwości, wszechstronnych badań naukowych. Pojawiły się też w tym czasie nowe specjalności, tworzące właściwe dla siebie rodzaje dokumentacji. Coraz silniej dostrzegano potrzebę ich standaryzacji i ujednolicenia, m.in. w celu

lepszego i bardziej pełnego porozumienia oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi specjalnościami. Spowodowała ona powstanie serii instrukcji obejmujących zasady i reguły postępowania badawczego i konserwatorskiego. Powstała także seria cenników prac PKZ obejmująca z czasem pełny ich zakres.

Drużyna połowa lat siedemdziesiątych i lata osiemdziesiąte to okres dalszej, znacznej rozbudowy struktur organizacyjnych oraz działalności PP PKZ. W kraju dominowały prace związane z „rewaloryzacją” miast zabytkowych (m.in. Kraków, Zamość i inne), odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie oraz konserwacją wielu innych obiektów zabytkowych. Nastąpił także rozwój działalności zagranicznej, że wymienimy tylko kraje nadbałtyckie, Niemcy, Rosję, a także działalność Misji Konserwatorskich PKZ w Egipcie, Wietnamie, Kambodży czy Macedonii.

Treści i formie dokumentacji służyło doświadczenie gromadzone podczas wieloletnich działań specjalistów PKZ oraz współpracujących z nimi przedstawicieli środowisk naukowych³. Opracowania wykonane w ramach prac przedsiębiorstwa, głównie na zlecenie służby konserwatorskiej, stanowiły zresztą częstokroć podstawę publikacji o charakterze naukowym i konserwatorskim. Doświadczenia poszczególnych środowisk miały zresztą istotne znaczenie zarówno dla tworzenia zasad, jak i praktyki dokumentacji, której lawinowy wręcz przyrost ilościowy odnotowujemy w latach sześćdziesiątych i osiemdziesiątych. Pociągnęło to za sobą także konieczność rozwiązań systemowych w zakresie archiwizacji i informacji o tych materiałach. W oparciu o doświadczenia biur projektowych, jak też przy współpracy z archiwami państwowymi, wprowadzone zostały jednolite zasady i przepisy dotyczące gromadzenia i przechowywania dokumentacji. W 1979 r. ukazała się instrukcja w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych PP PKZ, nadzór nad ich działalnością objął ośrodek Informacji Konserwatorskiej PP PKZ w Warszawie oraz odpowiadające mu komórki informacji konserwatorskiej w oddziałach PP PKZ, podlegające dyrektorom ds. naukowych i konserwatorskich. Niestety, archiwa dokumentacji administracyjno-organizacyjnej znalazły się w pionie administracji przedsiębiorstwa, co powodowało pewną dwoistość działania.

1. Zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 25 VIII 1950 r. (M.P., Nr A-111, poz. 1399).

2. Jedną z ostatnich, rozszerzających działalność PP PKZ, była decyzja z 20 III 1967 r., wyrażająca zgodę na powoływanie Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskich (Zarządzenie Dyrektora Naczel-

nego PP PKZ nr 14/67 z 3 VII 1967 r.) oraz tworzenie właściwej dla tej dziedziny badań dokumentacji.

3. PP PKZ zawarły m.in. umowy o współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, której realizatorem był Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa tej uczelni, oraz Instytutem Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie.

Znaczenie dokumentacji dla celów konserwatorskich a także naukowych było w przedsiębiorstwie doceniane. Przykładem tego może być publikacja w wydawnictwach PKZ, w latach 1972–1974 serii „Katalogów dokumentacji i prac konserwatorskich PP PKZ”. Zawarte w nich były podstawowe informacje i dane o konserwowanych obiektach oraz o opracowaniach wykonywanych w latach 1951–1971. Katalog objął 22 zeszyty w układzie ówczesnych województw oraz zeszyt 23, zawierający indeksy autorów prac i dokumentacji (1507 pozycji), miejscowości (1537 pozycji), szkół, warsztatów i miejsc pochodzenia dzieł, a także zbiorów, w których się one znajdują⁴. Prace nad katalogami były kontynuowane również w latach następnych. W archiwum PP PKZ w Warszawie znajdują się materiały redakcyjne obejmujące zaktualizowane dane o badaniach, pracach projektowych, konserwatorskich i budowlano–konserwatorskich, wykonywanych w PP PKZ w latach 1951–1988/1989 na obszarze ówczesnych 49 województw i w miastach wydzielonych. Na tej podstawie wydano drukiem trzy zeszyty nowej edycji katalogów, obejmujących wykaz dokumentacji i prac konserwatorskich prowadzonych w Krakowie, zawierający 3017 pozycji za lata 1951–1988 (poprzedni spis zawierał ich 966); Gdańsku, zawierający 1782 pozycje za lata 1951–1988 (spis z roku 1973 zawierał ich 1234); oraz w Poznaniu, obejmujący 743 pozycje za lata 1951–1991 (spis z roku 1972 zawierał ich 263), co ilustruje także ilościowy przyrost prac wykonywanych w PP PKZ w tym okresie⁵. W nowej edycji spisu dokumentacji prac przyjęto zmodyfikowany bardziej przejrzysty układ rodzajów obiektów i dokumentacji. Planowane wydanie kolejnych zeszytów bilansujących dorobek PP PKZ do końca lat osiemdziesiątych nie doszło do skutku, głównie ze względów finansowych.

W wydawnictwach PP PKZ ukazały się jednak również inne pozycje wydawnicze informujące o opracowaniach i dokumentacjach wykonanych w ramach prac przedsiębiorstwa⁶. Z powodu braku odpowiednich finansów, lecz również ze względu na przepisy ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archi-

wach⁷ nakładającej obowiązek gromadzenia i przechowywania zbiorów w miejscach ich powstania, nie powołano centralnego archiwum dokumentacji PP PKZ, którego zaczątkiem miały być zbiory gromadzone w Ośrodku Informacji Konserwatorskiej w Warszawie od początku lat sześćdziesiątych, znajdujące się następnie, po jego likwidacji w 1990 r. w archiwum dyrekcji PP PKZ w Warszawie⁸.

Stan zbiorów dokumentacji PP PKZ, ich uporządkowania i ewidencji, przedstawiał obraz zróżnicowany. Oddziały w Krakowie, Wrocławiu i Toruniu prowadziły swe archiwa w sposób fachowy i kompetentny. W innych z kolei oddziałach dokumentacja przechowywana była w całości lub częściowo w pracowniach, co przyniosło złe skutki w okresie przekształceń prywatyzacyjnych przedsiębiorstwa. Najlepiej zazwyczaj uporządkowane — a tym samym kompletne — zbiory dokumentacji posiadały archiwa pracowni projektowych⁹.

Przekształcenie większości oddziałów PP PKZ w spółki przyspieszyło z konieczności prace związane z archiwizacją dokumentacji i akt rozwiązywania oddziałów. Nie wszyscy jednak likwidatorzy wykorzystali zaistniałe możliwości organizacyjne i finansowe przed przekazaniem archiwów w drodze odrębnych porozumień pomiędzy dyrekcją przedsiębiorstwa i zarządami spółek w ich depozyt i opiekę. Tak więc archiwa przekształconych oddziałów znalazły się w spółkach PKZ, zaś oddziałów rozwiązanych, Ośrodka Informacji Konserwatorskiej i byłego Zarządu (Dyrekcji Naczelnej) PP PKZ pod opieką specjalnie w tym celu powołanego Zespołu Dokumentacji Konserwatorskiej w dyrekcji przedsiębiorstwa. Zespół miał także za zadanie nadzorowanie archiwizacji i utrzymania zbiorów archiwalnej dokumentacji PKZ na terenie całego kraju. Był to już jednak okres znacznego ograniczenia możliwości przedsiębiorstwa państwowego, spowodowany głównie zmniejszeniem dotacji państwowych na cele związane z ochroną i konserwacją zabytków w kraju, a także ograniczeniem działalności zagranicznej. Jakkolwiek więc zmniejszył się dopływ dokumentacji

4. *Katalog dokumentacji i prac konserwatorskich Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków. Materiały Konserwatorskie PP PKZ*, t. 1–23, Warszawa 1972–1973.

5. *Spis dokumentacji i prac konserwatorskich PP PKZ, 1951–1988. Gdańsk*, Warszawa 1991; *Spis dokumentacji i prac konserwatorskich PP PKZ, 1951–1986. Kraków*, Warszawa 1989; *Spis dokumentacji i prac konserwatorskich PP PKZ, 1951–1991. Poznań*, Warszawa 1991.

6. J. Gromnicki, *Informator o archiwach dokumentacji prac PP Pracownie Konserwacji Zabytków*, wyd. I i II, Warszawa 1993; Gromnicki J., *Katalog studiów badawczych Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków, 1954–1992*, Warszawa 1994; *Katalog dokumentacji PKZ zabytków Polski zachodniej i północnej, 1953–1993*, pod red. A. Mrozowskiego, Warszawa 1995.

7. Ustawa o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z 14 lipca 1983 r. (Dz.U. z 1983 r., Nr 38, poz. 173).

8. Zbiory dokumentacji w b. Ośrodku Informacji Konserwatorskiej PP PKZ w Warszawie, zaczęto kompletować niezwłocznie po jego utworzeniu w latach sześćdziesiątych. Podstawą zbioru stały się op-

racowania (studia i dokumentacje) historyczne i urbanistyczno–architektoniczne oraz konserwatorskie, przechowywane poprzednio w Dziale Nadzoru Konserwatorskiego Zarządu PP PKZ, a następnie zasilane przez piąte lub czwarte egzemplarze (dwa otrzymywał zamawiający, trzeci wojewódzki konserwator zabytków, czwarty pozostawał w archiwum Oddziału PP PKZ), wykonywanych w pracowniach i zespołach opracowań. Przekazywaniu do Ośrodka Informacji Konserwatorskiej nie podlegały dokumentacje projektowe i konserwatorskie, przechowywane (egzemplarze archiwalne) w archiwach oddziałowych.

9. Należy wymienić nazwiska wybitnie oddanych tej sprawie i zasłużonych w opracowaniu i zabezpieczeniu zasobu archiwalnego osób, archiwistów w Oddziałach PP PKZ: w Krakowie — Krystyny Świącickiej, Wrocławiu — Romany Bojko, Gdańsku — Anny Więckowskiej, Toruniu — Zofii Dowgiłłowicz–Nowickiej. Stworzeniu i prowadzeniu archiwów dokumentacji projektowej w pracowniach projektowych wszystkich oddziałów PP PKZ patronował architekt Eugeniusz Tatarczyk, którego zasługą w znacznej mierze stało się ich uporządkowanie i kompletność.

do archiwów, sytuacja ta utrudniała, a niekiedy uniemożliwiła finansowanie prac archiwalnych. Nawiązano jednak w tym czasie bliższą współpracę z archiwami państwowymi, która wpłynęła pozytywnie na poziom tych działań¹⁰.

Zasadniczą zmianę koncepcji w odniesieniu do zasobów archiwalnych PP PKZ przyniósł 1995 r. W dniu 13 stycznia 1995 r. Dyrektor Naczelny PP PKZ oraz Wiceminister Kultury i Sztuki zawarli porozumienie w sprawie przekazania agendom ministerstwa całości zbiorów. Na skutek tego podpisana została umowa pomiędzy dyrekcjami PP PKZ i Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie o przekazaniu ich w użyczenie Ośrodkowi i jego Regionalnym Ośrodkom na terenie całego kraju¹¹. Objęła ona nie tylko całość dokumentacji badawczej, projektowej i konserwatorskiej, lecz również akta administracyjne, organizacyjne i finansowe, stanowiące kategorię archiwalną „A” (wieczyste przechowanie).

Ośrodek Dokumentacji Zabytków zobowiązał się do właściwej nad nimi opieki, sporządzania ewidencji i opracowań archiwalnych oraz udostępniania zainteresowanym osobom i instytucjom z zachowaniem praw autorskich. Podpisanie umowy o użyczeniu spo-

wodowało niezwłoczne podjęcie prac związanych z przekazywaniem zbiorów. W 1998 r., tj. po trzech latach trwania tych wielce pracochłonnych działań, sporządzono ich bilans dla Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych (za której zgodą i aprobatą były one prowadzone) oraz Ministerstwa Kultury i Sztuki¹². Jak wynika z tego opracowania, PP Pracownie Konserwacji Zabytków przekazały, częściowo przy udziale spółek PKZ, Ośrodkowi Dokumentacji Zabytków i jego ośrodkom regionalnym całość dokumentacji oraz znaczną część akt administracyjnych, powstałych w 22 oddziałach przedsiębiorstwa¹³.

Niewielkie odstępstwa od zasad umowy przekazania, polegające na deponowaniu niewielkiej części dokumentów u innych aniżeli ODZ adresatów, wynikały z decyzji właściwych archiwów państwowych i odnosiły się głównie do okresu przed jej podpisaniem¹⁴.

Dla zorientowania się w rozmiarach realizowanego zamierzenia, warto przytoczyć kilka liczb ilustrujących wielkość tego zasobu oraz dorobek przedsiębiorstwa PP PKZ w dziedzinie dokumentacji wykonanych prac. Tak więc do archiwów Ośrodka Dokumentacji Zabytków i jego regionalnych ośrodków studiów i ochrony środowiska kulturowego przekazano w latach 1996–1998:

10. Znowelizowana też została *Instrukcja o organizacji i działalności archiwów zakładowych Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków*, Warszawa 1996, wprowadzona zarządzeniem Zarządy Komisarycznego PP PKZ nr 8/96 z 1 IV 1996 r. Istotne znaczenie dla porządkowania spraw archiwalnych, szczególnie klasyfikacji i przekazywania dokumentów do archiwów, miała też wprowadzona zarządzeniem nr 4/97 z 1 IV 1997 r. „Instrukcja kancelaryjna” wraz z jednolitym, rzeczowym wykazem akt PP PKZ.

11. Porozumienie z 13 I 1995 r. podpisał w imieniu PP PKZ Dyrektor Naczelny mgr Jacek Chętnik zaś w imieniu Ministerstwa Kultury i Sztuki, wiceminister prof Tadeusz Polak. Umowę użyczenia z 5 XII 1995 r. w imieniu PP PKZ podpisała Zarządca Komisaryczny Elżbieta Mitrosz i Dyrektor Ośrodka Dokumentacji Zabytków dr arch. Robert Kunkel. Umowa regulowała także tryb przekazywania zbiorów i zobowiązywała, zgodnie z obowiązującymi przepisami, do zawiadomiania właściwych terenowo archiwów państwowych o tym fakcie.

12. *Stan archiwów Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków przekazanych do Ośrodka Dokumentacji Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki w Warszawie i jego Ośrodków Regionalnych w wyniku „Umowy użyczenia” zawartej pomiędzy dyrekcjami PP Pracownie Konserwacji Zabytków i Ośrodka Dokumentacji Zabytków w dniu 5 grudnia 1995 r. oraz pozostających w PP PKZ, sporządzony na podstawie protokołów przekazania — przejęcia i ewidencji PP PKZ, Warszawa 1 grudzień 1998 r.*

13. Zbiory Oddziału PP PKZ w Białymstoku przekazano do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Białymstoku, 15-565 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23; Oddziału PP PKZ w Gdańsku do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Gdańsku, 80-822 Gdańsk, ul. Św. Trójcy 5/7; Oddziału PP PKZ w Kielcach do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Kielcach, 25-009 Kielce, ul. Zamkowa 2; Oddziału PP PKZ w Krakowie do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Krakowie, 31-120 Kraków, al. Mickiewicza 29/1; Oddziału PP PKZ Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu do Archiwum Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu w Krakowie; Oddziału PP PKZ w Lublinie do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie, 20-080 Lublin, ul. Archidiakońska 4; Oddziału PP PKZ w Łodzi do Regional-

nego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Łodzi, 90-361 Łódź, ul. Piotrkowska 252/254; Oddziału PP PKZ w Poznaniu do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Poznaniu, 61-725 Poznań, ul. Mielżyńskiego 27/29; Oddziału PP PKZ w Rzeszowie do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Rzeszowie, 35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 5; Oddziału PP PKZ w Szczecinie do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Szczecinie, 70-540 Szczecin, ul. Korsarzy 2, Zamek Książąt Pomorskich; Pracowni Projektowej Oddziału PP PKZ w Szczecinie w Gorzowie Wkp. do Archiwum Państwowego w Gorzowie Wkp; Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ w Tarnowie, Oddziału PP PKZ w Krakowie do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Krakowie, 31-120 Kraków, al. Mickiewicza 29/1; Oddziału PP PKZ w Toruniu do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Toruniu, 87-100 Teruń, ul. Rabskańska 2 oraz akta administracyjno-organizacyjne i negatywy z Pracowni Fotograficznej Oddziału PP PKZ w Toruniu do Archiwum Państwowego w Toruniu; Dyrekcji (Zarządu) PP PKZ oraz Ośrodka Informacji Konserwatorskiej PP PKZ w Warszawie, Oddziału PP PKZ w Warszawie, Oddziału Konserwacji Architektury Monumentalnej PP PKZ w Warszawie, Oddziału Badań i Konserwacji PP PKZ w Warszawie, Biura Handlu Zagranicznego PP PKZ w Warszawie, Zakładów Wytwórczych Mebli Artystycznych w Warszawie-Henrykowie, Pracowni Projektowej „Zamek” i Pracowni Konserwacji Rzeźby do Zespołu Badań Regionalnych Warszawy i Mazowsza w Warszawie, 00-255 Warszawa, ul. Szeroki Dunaj 5; Pracowni Fotograficznej PP PKZ w Warszawie do Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie, 00-461 Warszawa, al. Ujazdowskie 6; Oddziału PP PKZ we Wrocławiu do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, 50-111 Wrocław, ul. Janki 14/2; Oddziału PP PKZ w Zamościu do Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie, Pracownia w Zamościu, 22-400 Zamość, ul. Kościuski 5.

14. Dotyczy to w szczególności dokumentacji projektowej zamku w Baranowie, wytworzonej w Oddziale PP PKZ Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu w Krakowie i przekazanej za wiedzą Archiwum Państwowego w Krakowie do archiwum Zamku w Baranowie; całości dokumentacji i akt oraz materiałów

- 16 900 tomów dokumentacji badawczej (tj. studiów historyczno–architektonicznych i urbanistycznych, etnograficznych, opracowań wyników badań archeologicznych i architektonicznych, laboratoryjnych i in.);
- 6200 tomów dokumentacji prac konserwatorskich przy zabytkach ruchomych;
- 68 000 dokumentacji projektowych;
- 2000 dokumentacji powykonawczej i innej;
- 1 100 000 negatywów zdjęć fotograficznych i fotogrametrycznych, a także odbitek i przeźrocz;
- ponadto wieśset tomów akt dokumentów administracyjnych, organizacyjnych i finansowych, stanowiących źródło dla odtworzenia historii i rozwoju przedsiębiorstwa¹⁵.

Przekazane też zostały materiały archiwalne Grupy Roboczej ds. konserwacji zabytków, organizacji międzynarodowej, w której PP PKZ reprezentowały stronę polską¹⁶.

Umową o przekazaniu w użyczenie dokumentacji i akt PP PKZ nie objęto opracowań dokumentacyjnych Misji Konserwatorskich PP PKZ, działających w latach 1968–1989 w szeregu krajach na podstawie odręb-

nych umów międzynarodowych, m.in. w Egipcie, Wietnamie, Algierii, Macedonii i in. Materiały związane z pracami misji, obejmujące kilkaset tomów dokumentacji badawczej, projektowej i konserwatorskiej, zostaną przekazane na podstawie odrębnej umowy użyczenia Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego, za zgodą Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, gdzie będą przechowywane i udostępniane¹⁷.

Ośrodkowi Dokumentacji Zabytków i jego regionalnym ośrodkiem przekazano także inwentarze i katalogi zbiorów archiwalnych, zbior archiwalny wydawnictw PP PKZ, dokumentację konferencji i wysław, jak również materiały promocyjne, mogące w przyszłości służyć osobom zainteresowanym działalnością przedsiębiorstwa¹⁸. Umowa użyczenia dokumentacji PP PKZ Ośrodkowi Dokumentacji Zabytków obejmuje okres dziesięcioletni z możliwością jego przedłużenia za zgodą władz archiwalnych, pod warunkiem właściwego wywiązywania się obu stron ze zobowiązań, tj. przekazywania oraz opieki, opracowywania i udostępniania zbiorów.

fotograficznych wytworzonych w Oddziale PP PKZ Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu w Krakowie i przekazanej do archiwum Państwowych-Zbiorów Sztuki na Wawelu, dokumentacji projektowej odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, przekazanej za zgodą Archiwum m. st. Warszawy do archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie; dokumentacji badawczej i projektowej oraz konserwatorskiej Oddziału PP PKZ w Olsztynie przekazanej do Archiwum Państwowego w Olsztynie i archiwum Służby Ochrony Zabytków w Olsztynie; dokumentacji fotograficznej Oddziału PP PKZ w Toruniu, przejętej przez Archiwum Państwowe w Toruniu.

15. W końcu 1998 r. akta administracyjno–organizacyjne niektórych Oddziałów PP PKZ przechowywane były nadal w archiwach: Oddziału PP PKZ w Gdańsku, w Spółce Sztorm w Pruszczu Gdańskim, ul. Przemysłowa 2; Oddziału PP PKZ w Krakowie w archiwum PP PKZ w Krakowie, 31-052 Kraków, ul. Miodowa 41; Kierownictwa Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu w archiwum Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, 31-001 Kraków–Wawel; Oddziału PP PKZ w Olsztynie w Archiwum Państwowym w Olsztynie; Oddziału PP PKZ w Poznaniu w archiwum Spółki PKZ z o.o. w Poznaniu, 61-722 Poznań, ul. Wodna 2; oraz PP PKZ w Poznaniu, 61-625 Poznań, ul. Hawelańska 2; Oddziału PP PKZ w Rzeszowie w archiwum Spółki PKZ z o.o. w Rzeszowie, 35-064 Rzeszów, Rynek 16 oraz w archiwum Oddziału PP PKZ w Rzeszowie, 35-064 Rzeszów, Rynek 17; Oddziału PP PKZ w Szczecinie w archiwum Spółki PKZ z o.o. w Szczecinie w upadłości; 70-631 Szczecin, ul. Heyki 27 c; Pracowni Projektowej „Zamek” w archiwum Spółki „Zamek” z o.o. w Warszawie, 00-288 Warszawa, ul. Świętojańska 2 oraz Zakładów Wytwórczych Mebli Artystycznych PP PKZ w Warszawie–Henrykowie w Archiwum Spółki Zakłady Wytwórcze Mebli Artystycznych z o.o. w Warszawie–Henrykowie, 03-118 Warszawa, ul. Mehoffera 81; Oddziału PP PKZ w Zamościu w archiwum Spółki „Rehabit” w Zamościu, 22-400 Zamość, ul. Kościuszki 5.

16. Akta Grupy Roboczej d/s konserwacji zabytków i muzealiów, organizacji powołanej w wyniku umowy zawartej pomiędzy ministrami kultury krajów członkowskich, zostały przekazane jako odrębny zbiór, znajdujący się one w archiwum Zespołu Badań Regionalnych Warszawy i Mazowsza Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie, 00-255 Warszawa, ul. Szeroki Dunaj 5.

17. Na podstawie umowy użyczenia, zawartej pomiędzy dyrekcjami PP PKZ i Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego, podpisanej 17 II 1999 r. przez Dyrektora Naczel-

nego PP PKZ mgr Krzysztofa Janiszowskiego i Dyrektora Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, prof. dr hab. Michała Gawlikowskiego, do archiwum Centrum za zgodą Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, przekazana zostaje dokumentacja: Polsko–Egipskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej w Deir e-Bahari w Egipcie, działającej w latach 1968–1989 przy Oddziale PP PKZ w Gdańsku; Polsko–Egipskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej Architektury Islamu w Egipcie, działającej w latach 1972–1992 przy Oddziale PP PKZ w Kielcach; Polsko–Egipskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej w Aszmunein w Egipcie, działającej w latach 1985–1993 przy Oddziale Badań i Konserwacji PP PKZ w Warszawie; Polsko–Egipskiej Misji Konserwatorskiej w Marina el Alamein w Egipcie, działającej w roku 1988 przy Oddziale PP PKZ w Zamościu; Polsko–Algerskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej w Kalat Bani Hammat w Algierii, działającej w latach 1987–1988 przy Oddziale PP PKZ w Krakowie, Pracowni Archeologiczno–Konserwatorskiej w Tarnowie; Polsko–Jugosłowiańskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej w Prilepie w Macedonii, działającej w latach 1977–1988 w Oddziale PP PKZ w Szczecinie; Polsko–Wietnamskiej Misji Konserwacji Zabytków Kultury Czampa w Wietnamie, działającej w latach 1980–1995 przy Oddziale PP PKZ w Lublinie, a następnie przy Dyrekcji PP PKZ w Warszawie; Polsko–Kambodżańskiej Misji Konserwacji Zabytków w Phnom Penh — Srebrna Pagoda w Kambodży, działającej w latach 1985–1993 przy Oddziałach PP PKZ we Wrocławiu i Rzeszowie; Polsko–Kambodżańskiej Misji Archeologiczno–Konserwatorskiej w Bajon w Kambodży, działającej w roku 1990 przy oddziale PP PKZ w Gdańsku; Polsko–Mongolskiej Misji Konserwacji Zabytków w Ulan Bator w Mongolii, działającej w latach 1988–1991 przy Oddziałach PP PKZ w Olsztynie i Białymstoku; Polsko–Kubańskiej Misji Konserwacji Zabytków w Hawanie na Kubie, działającej w latach 1984–1985 przy Oddziale PP PKZ w Krakowie; Polsko–Białoruskiej Misji Konserwatorskiej w Krewie i Nowogródka na Białorusi, działającej w roku 1991 przy Dyrekcji PP PKZ w Warszawie.

18. Materiały te, jak również całość dokumentów administracyjno–organizacyjnych kategorii archiwalnej „A” pochodzących i wytworzonych w Zarządzie (Dyrekcji Naczelnej) PP PKZ znajdują się również w archiwum Ośrodka Dokumentacji Zabytków, w Zespole Badań Regionalnych Warszawy i Mazowsza w Warszawie, 00-255 Warszawa, ul. Szeroki Dunaj 5.

The Conservation Documentation of the State Enterprise: the Ateliers for the Conservation of Historical Monuments

The author recalls the circumstances of the establishment of an archival team dealing with documentation at the State Enterprise: the Ateliers for the Conservation of Historical

Monuments, presents the size of the collection in question, and discusses the current situation associated with arrangement and storage of documentation.